

13de vergadering

Maandag 17 december 2001

Aanvang 19.30 uur

Voorzitter: Braks

Tegenwoordig zijn 48 leden, te weten:

Baarda, De Beer, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman, Bierman-Beukema toe Water, De Blécourt-Maas, De Boer, Braks, Broekers-Knol, Van den Broek-Laman Trip, Castricum, Dees, Dölle, Dupuis, Van Eekelen, Eversdijk, Van Gennip, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, Jurgens, Ketting, Kneppers-Heijnert, Van der Lans, Van Leeuwen, Lemstra, Luijten, Pastoor, Rabbinge, Roscam Abbing-Bos, Rosenthal, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Stevens, Swenker, Tan, Timmerman-Buck, Ter Veld, Veling, De Vries, Walsma, Witteveen, Woldring, De Wolff, Wolfson en Zwerver,

en de heren Korthals, minister van Justitie, Vermeend, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en Hoogervorst, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Kohnstamm en De Jager, wegens ziekte;

Van Heukelum, Le Poole, Van den Hul-Omta en Lodders-Elfferich wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van

behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat het Belgische voorzitterschap verzocht heeft met spoed twee het Koninkrijk bindende ontwerpbesluiten te behandelen, als vermeld onder nummers 1 en 2 op de bijlage bij agendapunt 6 van het verslag van het Gemengd Comité op ministerieel niveau. De bijzondere commissie voor JBZ-zaken zal morgenochtend over deze twee ontwerpbesluiten beraadslagen.

Aan de orde is de behandeling van de volgende **voorstellen van de commissie voor de Verzoekschriften**:

- adres van H.W. Nijman te Borculo betreffende een betalingsregeling voor een belastingschuld (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2001-2002, nr. IV);
- adres van W.J.A.I.P. Yap-Ong te Leiderdorp betreffende het handelen van de belastingdienst (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2001-2002, nr. V);
- adres van R.J.M. Dumoulin te Utrecht betreffende het handelen van de belastingdienst (Gedrukt stuk Eerste Kamer, 2001-2002, nr. VI);
- adres van A.J. Wildschut te Lelystad betreffende een betalingsregeling voor een belastingaanslag (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2001-2002, nr. VII);
- adres van C. Kreuning te Weesp betreffende kwijschelden van een belastingaanslag (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2001-2002, nr. VIII).

De **voorzitter**: Ik stel voor, conform de voorstellen van de commissie te beslissen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet inzake verbetering van de afstemming op de Algemene wet bestuursrecht en enige andere verbeteringen (27547);**

- **Wijziging van de Kieswet, houdende verlenging van de duur van de stemming tot negen uur 's avonds alsmede regeling van diverse andere onderwerpen (27673);**

- **Wijziging van de Wet toezicht kredietwezen 1992 en de Wet op het consumentenkrediet teneinde de reikwijdte van de bepalingen inzake de informatieverstrekking aan het publiek uit te breiden (27869);**

- **Wijziging van een aantal wetten in verband met de vereenvoudiging en vernieuwing van het militaire pensioenstelsel (Aanpassingswet kaderwet militaire pensioenen) (27875);**

- **Wijziging van de Binnenschepenwet, de Wet vaartijden en bemanningsterkte binnenvaart, alsmede enkele andere regelingen teneinde te voorzien in een wettelijke basis voor een aantal uitvoeringsregelingen van verdragen (27886);**

- **Verlenging van de zittingsduur van de raden van de gemeenten Oss en Ravenstein in verband met de samenvoeging van deze gemeenten (28097).**

Voorzitter

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de gezamenlijke behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Uitvoering van het op 15 december 1997 te New York totstandgekomen Verdrag inzake de bestrijding van terroristische bomaanslagen (Trb. 1998, 84) en het op 9 december 1994 te New York totstandgekomen Verdrag inzake de veiligheid van VN-personeel en geassocieerd personeel (Trb. 1996, 62) (28028);**

- **Goedkeuring van het op 15 december 1997 te New York totstandgekomen Verdrag inzake de bestrijding van terroristische bomaanslagen (Trb. 1998, 84) (28029, R1700);**

- **Goedkeuring van het op 9 december 1999 te New York totstandgekomen Internationaal Verdrag ter bestrijding van de financiering van terrorisme (Trb. 2000, 12) (28030, R1701);**

- **Uitvoering van het op 9 december 1999 te New York totstandgekomen Internationaal Verdrag ter bestrijding van de financiering van terrorisme (Trb. 2000, 12) (28031).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Van de Beeten** (CDA): Mijnheer de voorzitter. Zelden zal een verdrag zolang op behandeling in deze Kamer hebben gewacht om vervolgens met zo'n hoge snelheid te worden behandeld! Dat was mede mogelijk door de snelheid waarmee de regering heeft gewerkt. Dit roept de vraag op of het acceleratievermogen dat de regering bij deze internationale verdragen aan de dag heeft gelegd, ook in de toekomst te verwachten is.

Nederland creëert met deze verdragen en de bijbehorende uitvoeringswetten een rechtsmacht voor gebieden, waarvoor die eerder niet bestond en op een wijze die tot nu toe in ons land niet is gebruikt bij andere internationale verdragen. Tot nu was de reden waarom er geen secundaire universele rechtsmacht werd geschapen of slechts in beperkte mate, dat men wilde voorkomen dat er geschillen met

andere staten zouden kunnen ontstaan over de vraag wie bepaalde feiten zou moeten vervolgen en wie bepaalde personen voor de rechter zou kunnen brengen. Dat was wijs beleid, gezien de ontwikkeling van de internationale rechtsorde.

De reden van deze regering om deze lijn nu los te laten, is gelegen in de gebeurtenissen van 11 september. In de memorie van antwoord valt te lezen: "Het gaat erom dat er geen vrijhavens worden geschapen waarin personen die verdacht zijn van het plegen van terroristische bomaanslagen of van de financiering van terrorisme, een veilig heenkomen kunnen zoeken en kunnen vinden." Ik denk echter dat de verdragen voor uitlevering en rechtshulp waarbij Nederland partij is, voldoende zouden moeten zijn om te voorkomen dat in Nederland een vrijhaven zou kunnen worden gevonden.

Het is al met al de al de vraag of de reden die de regering geeft, niet wat smal is. Verderop in de memorie van antwoord zegt de minister in antwoord op de vraag van mijn fractie of bij afwezigheid van de gebeurtenissen van 11 september dezelfde keus zou zijn gemaakt: "Het is niet zeker, maar wel denkbaar dat de regering zou zijn gebleven bij haar aanvankelijke keuze wanneer de aanslagen van 11 september 2001 niet zouden hebben plaatsgevonden." Ik kom op grond hiervan tot de conclusie dat de aanleiding om te komen tot een ander beleid voor het aanvaarden van rechtsmacht een juiste is, maar de redengeving niet.

Ik denk dat de redengeving te veel is opgehangen aan het incident, hoe ernstig ook, van 11 september en veel meer gezocht zou moeten worden in de aard van het terrorisme waarmee wij te maken hebben. Dat terrorisme hebben wij sinds 1989 beter leren kennen door alle informatie die toen bekend is geworden over de samenhang tussen ogenschijnlijk lokaal en regionaal opererende terroristische groeperingen, die vaak ook werden gesteund, opgeleid, getraind en gefinancierd door bepaalde staten.

De nu bekende feiten zijn een goede reden om onze beperkte secundaire universele rechtsmacht op te heffen voor terroristische activiteiten en de beperking weg te nemen. Dat is een goede argumentatie, waarmee tegelijkertijd wordt aangegeven dat wij dat op andere terreinen niet zullen doen en vast

zullen houden aan de eerder gekozen lijn. Kan de minister zich vinden in deze motivering van de beleidswijziging en in de conclusie dat het ook tot deze terreinen beperkt zou moeten blijven?

Er ontstaat ook een reëel probleem bij het voorkomen van rechtsmachtgeschillen dat de komende tijd een belangrijk onderwerp zal zijn bij de ontwikkeling van de internationale rechtsorde. Bij de behandeling van de goedkeuringswet inzake het statuut voor het Internationaal Strafhof heb ik aandacht gevraagd voor het gegeven dat er conflicten kunnen ontstaan tussen het Internationale Hof van Justitie en het Internationaal Strafhof over zaken die materieel dezelfde zijn, wanneer individuen via het Internationaal Strafhof worden vervolgd of zaken bij het Internationale Hof van Justitie aanhangig worden gemaakt.

Er is met andere woorden langzamerhand behoefte aan de ontwikkeling van internationaal conflictenrecht, zeker ook waar dat recht raakt aan de rechtsmacht van staten. Is de regering bereid om te onderzoeken of er reden is dat Nederland in samenspraak met de minister van Buitenlandse Zaken komt met initiatieven om het internationaal conflictenrecht te ontwikkelen? Nederland vervult als leverancier van de juridische hoofdstad van de wereld binnen de internationale verhoudingen immers een belangrijke rol.

□

De heer **Jurgens** (PvdA): Mijnheer de voorzitter. Wij spreken vanavond niet over snelrecht maar wel over snelwetgeving. Collega Van de Beeten wees er terecht op dat wij vanavond een verdrag behandelen dat uit 1997 stamt. De regering heeft uitgelegd waarom wij dat nu pas doen. Zij wees daarbij op de voorgenomen combinatie met het verdrag inzake nucleair terrorisme. Het is nu echter wel gebleken hoeveel sneller men kan werken als er zo'n schokkende gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Hier is dan ook sprake van "government by catastrophe" en niet "government by the people".

Ik zal vanavond vooral spreken over de definitie van terrorisme. In het verdrag inzake terroristische bomaanslagen is terecht afgezien